

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

§. 1. Quid sit prouidentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

C A P V T I V.

*Quomodo, quòuis in euentu, mentis oculos in Deum, eiusque
sanctam prouidentiam conuertere possimus.*

Multa omnino sunt quæ viri acutissimo ingenio præditi, in Theologia, quam Scholasticam vocant, disputant & exquisitissimè rimantur, solentque certa esse quæcunque ab illis passim sine controuersia probantur: reperuntur autem interdum in eorum disputationibus nonnulla, quæ remouentur aliquos in perfectionis acquirendæ via, ex eo quòd repugnare videantur iis quæ in sancta & simplici asceticorum librorum arte traduntur: quod potissimè illis accidit, qui præceptorum asceticorum speciem solam & verba, non sensum, nõ vim rationemque scrutantes, impingunt & resiliunt, vbi aliquid, ab iis quæ audiuerant & crediderant, diuersum sonet. Sed pro comperto illis esse debet, non tantùm diuersarum rerum diuersa esse nomina, sed ipsidem quoque de rebus diuersos esse loquendi modos, in diuersos fines quando tenditur; tunc autem, si suis momentis expenduntur, non tantùm in idem cõspirare omnia, sed etiam multiplicem variæ cognitionis vtilitatem deprehendent importari. Id autem mihi nunc incumbit, vt doceam, vtrorumque consentientem esse doctrinam, omninoque vnum in scopum tendentem, in eo quod vtrique de diuina prouidentia, rebusque quasi à Deo excipiendis philosophantur: sed passim plurimos reperiri, qui vtrorumque præceptiones, secus quàm oporteat, intelligentes hallucinantur: quare distinctè partitæque, non disceptantis, sed exponentis in morem, qua methodo id fiat, dilucidè mihi erit explicandum. Et ne quid in dicendis obscure lateat, primò ponam:

§. 1. Quid sit Prouidentia.

Sunt enim qui hoc nomine pressius, sunt qui latius vtantur. Latius vti debent illi omnes (quorum in numero Ascetici censentur) qui solius diuinæ prouidentia vim contemplantes, cum id ad finem sibi propositum sit satis, alias naturæ diuinæ perfectiones simul inuestigandas sibi non sumunt. Quibus quia necesse est vt consentiam, prouidentiam diuinam intelligo eam esse, qua Deus accuratissimè, rerum omnium, & causarum, & occasionum, & circumstantiarum connexiones, ordinem, efficaciam, antecedentia & consequentia præuidens, ita sapienter omnia ordinat in finem aliquem bonum, quem semper è rebus & euentibus omnibus elicit, vt quidquid vel amat fieri, vel fieri permittit, id totum ob sanctissimas aliquas, & vt plurimum suæ soli maiestati notas rationes, iubeat, aut optet, aut fieri permittat. Deum enim omnes agnoscunt scire omnia, & de omnibus sanissimè iudicare: cumque voluntatem habeat rectissimam

*De hac re
totam vide
Theolog. 1. p.
q. 22.*

*In Molin
1. p. 1. & sua
1. 3. c. 10.
& 1. 2. d. 1.
c. 18.*

Nann 3

mam

nam qua velit bonum, malum oderit; potestatem infinitam, cui subsint omnia, quæ sustentet omnia, & sine qua nihil possit effici; profectò consequens est ut nihil sit, quod gubernationis prudentissimæ & potentissimæ vim possit effugere; quòd si nihil eam effugit, ergo illi subsint omnia, omnia ab ea reguntur, & cellos quosdam in fines diriguntur. Atque hinc agnoscitur, diuinam prouidentiam duplici quasi vi perfungi; cognitione videlicet rerum singularum ac vniuersarum, eorumque quæ singulis, quæque vniuersis conueniunt: & præterea, apta connexionem, & in fines tum singulis, tum vniuersis conuenientes prouida dispositione.

Cùm autem id omne quod in Deo est, perfectissimum sit, necesse est ut quàm perfectissima sit diuina prouidentia, nihilque illi desit eorum, quæ ad res in finem laudabilem dirigendas, opportuna sunt: nihil etiam sit, quod illius prouidentiam vim eneruare, & irritam reddere valeat. Hoc autem utrumque assequitur, certissimè verissimeque prouidendo, quid ex quaque re securum sit, si adhibeatur: vnde fit, ut si quid adhibet ad aliquem finem consequendum, nec frustra, nec in incertum adhibeat, cùm sciat quid inde sit securum: atque hinc, si quid omnino fieri vult, videtque ex eiusmodi concurrentium rerum implexu, id minimè futurum; facillimum illi est, vel ne isto modo conspirent impedire, vel admouere illis aliud quidpiam, quo admoto, certa præuidet conuersionem causarum, id fore quod decernit. Estque hoc nobis memori mente reconcedendum; nec enim parum valet ad fiduciam in Deum exciendam. Non ita nobiscum agitur, nec eiusmodi sunt humanæ prouidentiam, fallaces, incerta, vanæ, imbecilles, & sæpius inanes. vnde Sapiens meritò dixit, *Cogitationes mortalium stulta & incerta prouidentiam nostram*. Quoties dum pro votis fluunt omnia, iamque quasi superatis aduersis triumphatur, exortus repente turbo spem in desperationem, gaudia vertit in lacrymas? nempe & quid sit intercursum ignoramus, & si maximè sciuerimus, neque illud ipsum auertere, neque præsentiore villo remedio inflectere aliò possumus. & superbimus adhuc, tam angustis, tam futuri incertis limitibus circumsepti?

cap. 9.

§. 2. *Qui sint diuina prouidentiam fines, & an omnia a què sibi proponat.*

Ex hoc vno quàm multa pendeant, in decursu dicendorum satis patebit, quàmque huius rei explanatio, si non huic soli commentationi propria, ac certè pernecessaria sit. Sed præstat rem aggredi: sic tamen ut profitear nequaquam mea mentis esse, subtilissimis, at minùs ad rem nostram facientibus, de ordine & ratione rerum præuisarum quæstionibus, me inferere: quare, si vnum prius alio recensuero, non alia ratione (nisi fortè id explicare assererem) id fecisse sum putandus, quàm quia simul omnia non potui, vnumque prius alio dicendum fuit.

Prou. 36.

Vltimus igitur & supremus, primusque diuinæ prouidentiam finis, in quem denique omnia referantur, est Deus ipse: vnde Sapiens ait, *Vniuersa propter semetipsum*